

Варақаи матбуотӣ - Тоҷикистон

Ҳозир барои таҷдид: Талаби ниҳой нисбати конҳои собиқи уран дар Осиёи Марказӣ

Душанбе 15 июни соли 2016 – Билохира корҳои безаргардони конҳои пешинаи истихроҷи уран дар Тоҷикистон оғоз мешаванд. Як ҳайати муштарак аз ҷониби Комиссияи Аврупо ва Бонки аврупоии таҷдид ва рушд (БАТР) ба Тоҷикистон 15-17 июни соли 2016 ташриф оварда, яқоя бо Тоҷикистон дар ин самт чораҳои минбаъдаро меандешад.

Талашҳои мунтазами Иттиҳоди Аврупо барои безаргардони конҳои радиоактивӣ ва ифлоскунанда ва ба кам кардани таҳдиди саломатӣ ва муҳити зисти мардуми Тоҷикистон равона карда шудааст. Гузориши фарогире, ки аз тарафи Оҷонси байналмилалӣ неруи ҳастай (ОБНХ) соли 2010 таҳия карда шудааст, маконҳои аз ҳама хатарнок ва корҳои аввалиндараҷаи безаргардониро дар минтақаи Осиёи Марказӣ муайян мекунад. Ҳоло ин гузориш чун қисми Нақшаи калони стратегӣ барои минтақа дарҷ гардидааст. Иттиҳоди Аврупо барои баҳодихии муфассали таъсири экологӣ ва гузаронидани тадқиқоти техникӣ иқтисодӣ дар конҳои собиқи уран дар Осиёи Марказӣ, аз ҷумла конҳои Тоҷикистон дар шаҳракҳои Табошар ва Деҳмоӣ, аллакай беш аз 9 миллион евро ҷудо намудааст.

Иттиҳоди Аврупо як барномаеро барои баланд бардоштани оғоҳӣ дар байни ҷомеаи донорон ва аҳолии Тоҷикистон оиди оғози корҳои безаргардони дарпешистода шурӯъ кардааст. Натиҷаи бузурги талашҳои мазкур ин дар соли 2015 таъсиси "Суратҳисоби барқарорсозии муҳити зист" мебошад, ки он як сарчашмае барои ҷамъоварии маблағҳои ҷомеаи байналмилалӣ ва ба пайдо кардани роҳҳои ҳалли бардавом ба мушкилоти вазнини экологӣ мусоидат хоҳад кард. Мушкилоти мазкур аз сабаби истихроҷ ва коркарди уран дар минтақа ба вучуд омаданд. Ҷаласаи нахустини Маҷлиси саҳмгузори ин суратҳисоб дар моҳи июли соли 2016 дар шаҳри Лондон доир мегардад. Ин ҷаласа таҳти раёсати Комиссияи Аврупо мегузарад ва намояндагони Тоҷикистонро, дигар кишварҳои шарик ва инчунин ҷомеаи байналмилалӣ доноронро гирд меоварад.

Иттиҳоди Аврупо аз бучаи "Механизми маблағгузори хамкорӣ дар соҳаи амнияти радиатсионӣ (МҲАР)" 16,5 млн евро ба суратҳисоби мазкур интиқол намудааст. Ҳоло Иттиҳоди Аврупо дар якҷоягӣ бо дигар шарикони байналмилалӣ бо ҷалби ҳиссагузориҳои минбаъда барои корҳои барқарорсозии муҳим дар Осиёи Марказӣ машғул аст. МҲАРи ИА ба пешбурди фарҳанги амнияти ҳастай, идоракунии бехатару масъулиятноки партовҳои ҳастай ва муҳофизати ҳастай дар саросари ҷаҳон мусоидат мекунад.

БАТР ҳафт фонди донориро идора мекунад, ки онҳо ба баланд бардоштани амнияти ядрӣ ва паст кардани хатарҳои радиологиро дар Аврупои Шарқӣ ва Осиёи Марказӣ кӯмак мерасонад. То имрӯз, 45 кишвар ва созмонҳои донорӣ ба лоиҳаҳои, ки аз тарафи БАТР дар ин самт идора карда мешаванд, беш аз 4,0 млрд евро ваъда доданд. Лоиҳаи бузургтарин Чернобилро аз назари экологӣ ба як макони бехатару эмин табдил додани аст.

Барои маълумоти иловагӣ метавонед бо Мартин Андерсен, Роҳбари Барнома, Комиссияи Аврупо, Брюссел тариқи нишонаи martin.andersen@ec.europa.eu, ё рақами телефони: +32 229-69838 дар тамос бошед.